Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

...TO—YEAR XXXVIII | Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | CHICAGO 23, ILL., ČETRTEK, 4. APRILA (APRIL 4), 1946 | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 67

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Francija predlaga konferenco zunanjih ministrov v Parizu

...kuzije o diplomatičnih in ekonomskih odnošajih s Španijo

...AMESTNIKI SE NE ...OREJO ZEDINITI

...riz, 3. apr.—Doznava se, da Francija predlagala novo konferenco med zunanjimi ministri ...je, Velike Britanije in Amerike v Parizu. Ta naj bi bila ...d v mirovno konferenco, ki ...o pričela 1. maja. Te konference se bodo udeležili reprezentanti 21 zavezniških držav. ...rancoski zunanji urad je že ...il korake, da pridobi zunanje ...istre treh velesil za sklicakonference. Francija je na...nila, da je zainteresirana v ...tanje zapadne nemške meje ...rancovo Španijo. Zunanji ...istri naj bi razpravljali o ...čnosti Porurja, Porenja in ...arja, nemških industrijskih ...rajin. Ona se je že prej iz...a za odrezanje teh provinc ...Nemčije.

...rancoska vlada je pozvala ...hington, Moskvo in London, ...vzamejo v pretres vprašanje ...matičnih in ekonomskih ...šajev z režimom španskega ...torja Franca, kakor tudi ...anje ekonomskih sankcij. ...prizadevanja, da pride za... odnošajev s tem režimom ... člane varnostnega sveta ...enih narodov, so se izjalo...

...španskega in nemškega ...ena naj bi zunanji minis... ...pravljali tudi o mirovnih ...ah za Italijo, Rumunijo, ..., Bolgarijo in Finsko, biv... ...elitih osišča. Namestniki ...jih ministrov štirih velesil ...morejo zediniti o pogod...

...ija je zavzela stališče, da ...slu dogovora, ki je bil sklenjen na sestanku zunanjih ministrov v Moskvi v decembru pre...ga leta, morajo biti mirovne pogodbe za omenjene države ...vljene pred mirovno konferenco v Parizu. Možnost je, da ...konferenca odložena. Ame... Francija in Velika Britani... zavzele nasprotno stališče, ..., da se mora mirovna kon...ca odpreti na določeni da...

...ska armada mora ...i na straži

...otreba zaščite repu...lik Sovjetske unije

...skva, 3. apr.—Sovjetske ob...ne sile morajo biti vedno ...straži in pripravljene na vse ...tualnosti, pravi Pravda, ...lo komunistične stranke, v ...ku. Avtor članka je Vasilij ...nin.

...ove naloge čakajo rdečo ar...," pravi članek. "Zavedati ...ramo dejstva, da je Sovjet...unija obkrožena s sistemom ...talističnih držav in reakcio...ih sil, ki bi jo rade uničile. ...skušajo spet razdeliti svet in ...zročiti novo vojno.

...deča armada mora biti čuje... ...n vedno pripravljena za za... ...interesov republik Sovjet... ...unije. Pozabiti ne smemo, ...kapitalistične države vzdržu... ...močne armade. Vojaška ...ika se razvija s hitrim tem...."

...uts se zavzel za ...ovske begunce

...petown, Južna Afrika, 3. ...—Premier Jan Smuts se je ...el za židovske begunce v ... V parlamentu je izja..., da je apeliral na britsko vla..., ...j prekliče restrikcije glede ...ljevanja židov v Palestino.

Japonski general Homma ustreljen

Bil je poveljnik japonskih sil na Filipinih

Manila, Filipini, 3. apr.—Japonski general Masaharu Homma, osvojitelj Bataana in Corregidorja, je bil ustreljen v Los Banosu, 20 milj južno od Manile. Krogle so oddali člani ameriške strelske posadke.

Homma je bil obsojen v smrt na obravnavi pred ameriškim vojaškim sodiščem. Obtožnica mu je očitala odgovornost za umore 17,000 ameriških in filipinskih vojnih ujetnikov. Homma je bil poveljnik japonskih sil, ki so okupirale Filipinske otoke.

Pol ure po eksekuciji Homme je bil obešen drugi japonski general. Ta je bil Hikotaro Tajima. Obsojen je bil v smrt, ker je odredil eksekucijo treh ameriških letalcev na Bataanu v maju l. 1944. Homma in Tajima nista hotela podati nobene izjave pred eksekucijo.

Homma se je predal ameriški okupacijski sili v Tokiju kmalu potem, ko je general Douglas MacArthur odredil aretacijo na obtožbo, da je vojni zločinec. Homma je bil spoznan za krivega in obsojen v smrt na obravnavi pred ameriškim vojaškim sodiščem v Manili 8. januarja. Zagovorniki so vložili priziv proti obsodbi pri federalnem vrhovnem sodišču, ki pa ga je zavrnilo.

Francija prevzame električne železnice

Državna kontrola privatnih bank

Pariz, 3. aprila. — Ustavna skupščina se je odločila za prevzetje električnih železnic in produkcije ter distribucije plina. S tem je rešila enega izmed problemov, ostali pa še čakajo rešitve.

Člani skupščine morajo sestaviti novo ustavo za četrto francosko republiko in odobriti načrt kabineta glede podržavljenja privatnih bank. V Franciji je sedem velikih privatnih bank s podružnicami v mestih. Voditelji treh strank, ki tvorijo koalicijsko vlado, se bodo morali zediniti o načrtih.

Električne železnice bodo prišle pod administracijo posebnega odbora. Ta bo imel 18 članov. Šest izmed teh bo reprezentiralo državo, šest javnost in šest uslužbence.

Naznanilo pravi, da bo nova ustava kmalu sestavljena. Sporazum še ni dosežen glede oblasti predsednika republike, metodah glede izvolitve predsednika in funkcij članov državne zbornice.

Atomska energija naj služi miru

Washington, D. C., 3. apr.—Philip Morrison, sloviti fizik, ki je sodeloval pri eksperimentih, ki so rezultirali v iznajdbi atomske bombe, je dejal, da bi morala atomska energija služiti miru in človeštvu. Ako ne bo svet našel sredstva za kontrolo atomske energije, bo vedno visela v zraku nevarnost uničenja. "Dosedanje vojne so lahko uničevala mesta, ne pa narodov v celoti," je dejal pred člani posebnega senatnega odseka za atomsko energijo. "Atomska bomba je strahovito orožje, zato mora priti pod mednarodno kontrolo."

Domače vesti

Iz Clevelanda

Cleveland.—V bolnišnici je umrl Stephen Gray, star 56 let, doma iz Prekmurja, v Ameriki od 1909. Zapušča šest sinov, dve poročeni hčeri in osem vnukov. —V bolnišnici St. Vincent se nahaja Jennie Hočevar iz Maple Heightsa in srečno prestala operacijo.—Od vojakov so bili odpuščeni s častnim odpustom sledeči člani društva 5 SNPJ: Joseph Janesh, služil od maja 1943, bil na Pacifiku dve leti in stanuje pri starših na 13318 Mann ave.; Frank in Joseph Krancevic, v armadi čez tri leta in se borila na zapadni fronti, zdaj pa sta pri starših na 1384 E. 66 st. Dalje sta prišla v civilno življenje Frank L. Wolf iz Collinwooda, v armadi 42 mesecev in bil čez eno leto v zapadni Evropi in Nemčiji; Joseph Habian, služil tri leta—dve leti in pol v Angliji in Franciji.

Ribbentrop slepo sledil Hitlerju

Bivši nemški zunanji minister opravičuje akcije

Nuernberg, Nemčija, 3. apr.—Joachim von Ribbentrop, bivši nemški zunanji minister, je kot priča na obravnavi pred zavezniškim vojaškim sodiščem izjavil, da je slepo sledil diktatorju Hitlerju, ker je bil Hitler ne samo simbol nemškega ljudstva, temveč edini vodja v prizadevanjih za zmago Nemčije.

Ribbentrop je eden izmed vodilnih nacistov, ki se morajo zagovarjati pred sodiščem kot vojni zločinci. On je priznal, da je podpiral Hitlerja, ko se je odločil za uničenje židov. Diktator je primerjal žide bacilom jetike, katere je treba uničiti.

"Ta Hitlerjeva primera me je užalostila," je rekel Ribbentrop. "Sodišče prosim, naj upošteva dejstvo, da je bil Hitler uverjen, da so židje podžgali vojno. To pojasnuje Hitlerjevo fanatično sovraštvo napram židom."

Ribbentrop je dalje rekel, da je prisegel lojalnost Hitlerju in da se je prisege držal. Zgodovina mora to dejstvo zabeležiti. Ribbentropa je pestil Roman A. Rudenko, sovjetski prosekutor, ker je trdil, da se Nemčija ni nikdar udeležila agresije. Prijeti je morala za orožje in se braniti pred zavezniki.

Pogajanja med Anglijo in Egiptom

London, 3. apr.—Zunanji minister Ernest Bevin je naznanil v parlamentu, da bo on vodja delegacije, ki se bo pogajala z egiptsko vlado glede revizije pogodbe, ki je bila sklenjena med Veliko Britanijo in Egiptom l. 1936. Pogajanja se bodo pričela prihodnji teden.

Revizija socialne zaščite predlagana

Washington, D. C., 3. apr.—Kongresnik Jonkman, republikanec iz Michigana, je predlagal revizijo zakona socialne zaščite. Predložil je načrt, da osebe, ki dosežejo starost 60 let dobivajo podporo iz sklada socialne zaščite. Na podlagi sedanjega zakona se plačuje podpora onim, ki so stari 65 let.

Amerika se zavzela za Mihajloviča

Vojaški častniki naj bi pričali na obravnavi

Washington, D. C., 3. apr.—Amerika se je zavzela za obrambo generala Mihajloviča, bivšega poveljnika četnikov, ki je bil nedavno ujet v srbskih hribih in bo postavljen pred jugoslovansko sodišče na obtožbo izdajstva in kolaboracije s sovražnikom.

Državni department je naznanil, da je zadnjo soboto poslal noto jugoslovanskemu zunanjemu uradu, v kateri poveličuje Mihajloviča in njegove aktivnosti v prilog zaveznikom. Nota poziva jugoslovansko vlado, naj ameriški častniki, ki so imeli zveze z Mihajlovičem, nastopijo kot priče v prilog generalu na obravnavi.

Mihajlovič je postal begunec, ko je dobil oblast v Jugoslaviji maršal Tito, poveljnik partizanskih sil, ki so se borile proti Nemcem in Italijanom. Radio Belgrad je 24. marca naznanil, da so Titove čete ujele Mihajloviča 13. marca.

Dr. Ivan Šubašić, bivši jugoslovanski zunanji minister, je v teku konference Združenih narodov, ki se je vršila v San Franciscu, Cal., lansko leto, izjavil, "da bo Mihajlovič ustreljen. Dobil bo pošteno obravnavo, toda mi imamo dovolj legalne evidence proti njemu, da bo spoznan za krivega kot izdajalec."

Državni department pravi v noti, da so Mihajlovičevi četniki rešili več ameriških letalcev, ki so se morali spustiti na tla v Jugoslaviji. Amerika je imela tudi reprezentante v Mihajlovičevem glavnem stanu. Ti so zdaj doma in pripravljeni pričati v prilog generalu na obravnavi pred jugoslovanskim sodiščem.

Department v svoji noti priznava, da je Mihajlovič, ko je bil odstavljen kot vojni minister v jugoslovanski ubežni vladi v Londonu v maju l. 1944, postal politično "kontroverzna osebnost." Nota vsebuje tudi poziv, naj Titova vlada pojasni in izrazi svoje stališče glede Mihajloviča.

Java bo postala republika?.

Zaščita investicij zunanjih kapitalistov

London, 3. apr.—Holandija bo priznala Javo kot republiko s pridržki v soglasju z dogovorom, katerega je sklenil z voditelji Indonezov Hubertus J. Van Mook, governer holandske Vzhodne Indije. Glavna provizija se tiče zaščite interesov zunanjih kapitalistov na Javi.

Van Mook je po sklenitvi dogovora odpotoval domov. Pričakuje se, da bo dospel v Amsterdam prihodnji pondeljek. Dogovor določa med drugim:

Java postane republika v indoneški konfederaciji in bo kot taka kooperirala s holandskimi avtoritetami.

Indonezija bo obdržala zveze s Holandijo, toda lahko bo formirala svojo vlado, katero bo Holandija priznala.

Sklenjena bo pogodba med Holandijo in Indonezijo, nanašajoča se na ekonomijo, finance in administracijo.

Za omejeno dobo let bo obramba Indonezije in Holandije skupna zadeva.

Zunanji kapital mora dobiti neomejene prilike za investicije v Indoneziji. Tujci bodo imeli nevezane roke pri izvrševanju svojih poslov.

Pričakuje se, da bo Velika Britanija odobrila dogovor med Holandijo in Indonezijo. Britski posebni odnoslanec Archibald C. Kerr v Indoneziji, ki je bil nedavno imenovan za poslanika v Washingtonu, je tudi odpotoval v Lon... Iz Londona bo šel v Holandijo, kjer bo priporočal holandski vladi odobritev sklenjenega dogovora.

RAZGOVORI MED OPERATORJI IN LEWISOM

Federalni posredovalec Fuller se udeležil seje

ZAŠČITA ŽIVLJENJ RUDARJEV

Washington, D. C., 3. apr.—John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, in operatorji so se ponovno sestali na konferenci, ki pa ni prinesla nobenega rezultata. Zavrnili so predloge obeh strank o varnostnih ukrepih, da se zaščitijo življenja rudarjev. Naznanilo pravi, da se bodo danes ponovno sestali in razpravljali o sklenitvi nove pogodbe, da se splošna stavka rudarjev na polju mehkega premoga, ki je nastala v pondeljek, konča. Veljavnost stare pogodbe je potekla 31. marca.

Včerajšnje seje med Lewisom in operatorji se je udeležil Paul W. Fuller, posredovalec federalne vlade. Operatorji so zavrnili Lewisov predlog glede ustanovitve posebnih odborov, katere naj bi tvorili rudarji. Ti naj bi odločali, v katerih prostorih rudarji lahko delajo in v katerih ne v interesu varnosti.

Operatorji so pobijali predlog in naglašali, da bi rudarska unija, če bi sprejeli predlog, odvzela oblast upravi glede obratovanja premogovnikov. Drugi predlog, da morajo operatorji izvajati priporočila federalnih rudarskih inspektorjev v interesu zaščite rudarjev, je bil tudi zavržen.

Charles O'Neill, besednik operatorjev, je na sestanku s časnikarji izjavil, da bi rudarski odbori, če bi operatorji sprejeli Lewisov predlog, dobili oblast zapiranja premogovnikov in to bi povzročalo neupravičene stavke. O'Neill je dalje rekel, da bo skušal pridobiti Lewisa za diskuzije o mezdnem vprašanju, delovnih urah in organiziranju delovodij.

Pittsburgh, Pa., 3. apr.—Carnegie-Illinois Steel Corp., podružnica korporacije United States Steel, je naznanila omejitve produkcije jekla v svojih tovarnah v pittsburškem distriktu zaradi pomanjkanja premoga. Produkcija je bila zmanjšana za 47 odstotkov. Naznanilo dostavlja, da bodo morale jeklarne ustaviti obrat, če ne bo rudarska stavka kmalu končana.

Čistka nacistov poverjena Nemcem

Ameriške oblasti odobrile program

Berlin, 3. apr.—Denacifikacija, kaznovanje nacistov in njihovih pristašev sta prišli v področje nemških prosekutorjev in sodišč na podlagi novega zakona, ki je bil uveljavljen v provincah Hesse, Wuertemberg, Baden in na Bavarskem. Te province so v ameriški okupacijski coni.

Zakon in program denacifikacije so odobrile ameriške vojaške avtoritete. V teh provincah biva čez 16,000,000 prebivalcev. General Lucius D. Clay, poveljnik ameriške okupacijske sile je dejal, da bo čez milijon nacistov postavljenih pred sodišče.

Sličen zakon ni bil uveljavljen v ruski, britski in francoski okupacijski coni. Nacisti v teh conah, ki so bili aretirani kot vojni zločinci, bodo postavljeni pred vojaška sodišča.

Živilski izgredi v italijanskih mestih

Masne demonstracije v Trstu

Rim, 3. apr.—Živilski izgredi in politični nemiri so izbruhnili v več italijanskih mestih. Sledili so naznanilu, da so levičarske grupe zmagale pri volitvah, ki so se vršile zadnjo nedeljo, v več krajih.

Rimski listi poročajo, da so komunisti in drugi levičarji zmagali v 200 občinah, krščanski demokrati, ki imajo oporo pri Vatikanu, pa v 150 občinah.

Druga vest omenja bitke med "banditi" in državnimi policaji v Palermi, Sicilija. Bitke so sledile, ko so "banditi" napadli motorno vozilo. Živilski izgredi so izbruhnili v Foggiji in drugih mestih. Velika množica se je zbrala pred ameriškim glavnim stanom v Foggiji in zahtevala dela in živila od ameriških avtoritet.

Iz Trsta je prišlo poročilo o masnih demonstracijah, katere so aranžirali Jugoslaviji naklonjeni elementi. Policaji, katere so organizirale britsko-ameriške vojaške avtoritete, so aretirali čez 1400 demonstrantov, druge pa razpršili.

Italijanski vojni veterani so demonstrirali v Milanu. Zahtevali so delo. Veterani so udrli v mestno hišo, pognali uslužbenke na cesto in prevzeli delo.

Edina vesela vest v kritični situaciji, v kateri se nahaja italijansko ljudstvo, je bila, da bo Amerika dala posojilo Italiji v vsoti $25,000,000 za nakup bombaža.

Ruske čete odhajajo iz Perzije

Položaj se nekoliko ublažil

Teheran, Perzija, 3. apr.—Vlada je naznanila, da so člani ruske vojaške posadke v Meshedu, 460 milj vzhodno od Teherana, zapustili to mesto, prekoračili mejo in so že na ozemlju Sovjetske unije. Slična vest je prišla iz britskih virov.

Britska vest pravi, da so ruske čete prekoračile mejo pri Quchanu in dospele v sovjetsko republiko Turkmenistan. Zdaj korakajo v smeri Ashqhabada, ki leži 125 milj severozapadno od Mesheda.

Druge ruske čete so se ukrcale na transporte v Shahrudu, 200 milj severovzhodno od Teherana, pravi naznanilo. Shahrud je luka ob Kaspiškem morju. Prej so ruski transporti odpeljali vojake iz Pehlevija. Poročila so v soglasju z naznanilom, ki je bilo objavljeno v Moskvi, da bodo ruske čete kmalu zapustile perzijske kraje.

Štirje Poljaki obsojeni v smrt v Bremenu

London, 3. apr.—Štirje Poljaki, ki so bili spoznani za krive, da so oropali in pobili 12 nemških civilistov v Bremenu, so bili obsojeni v smrt na obravnavi pred britskim vojaškim sodiščem. Trije drugi so bili obsojeni v dosmrtno ječo, eden pa na 40 let zapora. Obsodbo morajo potrditi višje britske vojaške avtoritete.

Število žrtev morskih tokov narastlo

Hilo, Havaji, 3. apr.—Število žrtev morskih tokov, ki so zadeli obrežje Havajskih otokov, Alaske in Aleutskih otokov, je narastlo. Najmanj 154 ljudi je izgubilo življenje, mnogo ljudi pa še pogrešajo. Povzročena škoda se ceni na več milijonov dolarjev.

ČLANI BRITSKE DELAVSKE VLADE V ZAGATI

Izid volitev v Grčiji povzročil nove komplikacije

BEVIN IZPOSTAVLJEN KRITIKI

London, 3. apr.—V odgovornih krogih priznavajo, da so člani delavske vlade v zagati zaradi izida splošnih volitev v Grčiji, ker je ta dežela v bistvu britski protektorat. V Grčiji so britske čete kot okupacijska sila. Zunanji minister Ernest Bevin, njegovi kolegi v kabinetu in britski zunanji urad so oblikovali politične smernice v Grčiji in v tem posnemali bivšega premierja Churchilla.

Ker je Grčija, dežela pod popolnim britskim vplivom, dala večino glasov kandidatom desničarskih strank, je to ustvarilo situacijo, ki je izpostavila Bevina stalni kritiki članov manjšinske, toda aktivne grupe, v njegovi lastni stranki. Očitajo mu že, da je s svojo politiko omogočil zmago ljudski (monarhistični) stranki v Grčiji.

Grški kralj Jurij, ki biva v Londonu, in njegovi pristaši, ne skrivajo veselja zaradi izida volitev. Prepričani so, da se bo kralj lahko vrnil v Grčijo in zasedel prestol.

Dogovor, sklenjen med grško vlado, Veliko Britanijo, Ameriko in Francijo v avgustu preteklega leta, določa, da se plebiscit glede restavriranja monarhije v Grčiji ne sme vršiti dve leti po splošnih volitvah. Ljudska stranka ni imela besede pri sklenitvi dogovora in možnost je, da bo zavzela stališče, da za njo ne velja. Njeni voditelji so se javno izrekli za restavriranje monarhije.

Nekateri laboriti in člani parlamenta so napovedali novo krizo v Grčiji. Nastala bo kot posledica ekonomskih potežkoč in političnega vrenja.

Grški krogi v Londonu trdijo, da bo britska vlada pritiskala na Grčijo za formiranje koalicijske vlade. V to naj bi prišli reprezentanti drugih strank z izjemo komunistične, ki je bojkotirala splošne volitve.

Senatorja Murray in Taft se sprla

Washington, D. C., 3. apr.—Senator Murray, demokrat iz Montane, in senator Taft, republikanec iz Ohia, sta se zapletla v ostro besedno bitko v teku razprave o zdravstvenem programu Trumanove administracije. Murray je večkrat opozoril Tafta, naj molči, zaeno pa je zapretil, da ga bo pognal iz dvorane, če se ne bo pokoril. Taft je potem demonstrativno odšel in izjavil, da se ne bo udeležil nadaljnjih zaslišanj. Program je naletel na veliko opozicijo in je dvomljivo, da bi bil sprejet v sedanjem zasedanju kongresa.

Petnajst ubitih v izgredih v Indiji

Bombaj, Indija, 3. apr.—Petnajst oseb je bilo ubitih in čez sto ranjenih v izgredih v Ranciju, provinca Bihar. Izgredi so sledili, ko so britske čete razbile shod indijske kongresne stranke.

Zvišanje plače poštnim uslužbencem

Washington, D. C., 3. apr.—V nižji kongresni zbornici je bil sprejet načrt glede zvišanja plače poštnim uslužbencem. Načrt določa zvišanje plače za $400 na leto. Po sprejetju v nižji zbornici je bil načrt poslan senatu.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in okolico Cook Co., $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cook County $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Stavka premogarjev

Na "mehkem" premogovnem polju te dežele zopet počiva vse delo. Prošli pondeljek je odložilo orodje oziroma ostalo doma čez 400,000 premogarjev, ker je 31. marca potekla pogodba, nova pa še ni bila sklenjena. Organizirani premogarji pa ne delajo brez pogodbe! To je pri njih postala tradicija.

To se tiče predvsem premogarjev, ki so včlanjeni v United Mine Workers—95%. Sicer je potekla tudi pogodba med Progresivno rudarsko unijo v Illinoisu in operatorji, toda je bila podaljšana za 30 dni. Člani te unije, po številu nekaj čez 20,000, po tem dogovoru torej ostanejo na delu. Ta korak je bil seveda storjen, da voditelji te unije kot tudi operatorji vidijo, do kakšne pogodbe pride med UMW in operatorji. Ta unija je zdaj neodvisna, ker se je po Lewisovi vrnitvi v ADF ločila od slednje.

★

Premogarji so najbrže z veseljem odložili orodje, kajti zadnja leta so delali trdo in imeli zelo dolg delovnik — 54 ur na teden. Dasi se je število premogarjev zadnja leta zelo skrčilo — za blizu 25% — vsled vpoklica k vojakom in vsled odhoda v druge industrije z boljšo plačo in lažjim delom, so ostali premogarji vseeno v zadnjih letih posekali vse produkcijske rekorde te industrije. V vojnem času so spravili na površje čez 600 milijonov ton premoga na leto. In to kljub temu, da je znašala povprečna starost uposlenih premogarjev okrog 47 let.

Ta rekord so seveda dosegli prvič vsled velike mehanizacije premogovne produkcije in drugič vsled podaljšanja delovnika. Pred vojno so premogarji dosegli 36-urni delovnik na teden, s prihodom vojne pa je bil podaljšan na 54 ur, to je od portala do portala. Za nadurno delo so seveda prejemali plačo in pol, kakor na splošno tudi delavci po vseh drugih industrijah. Med vojno so si tudi izvojevali plačo za čas, ki ga porabijo s hojo ali vožnjo pod zemljo, ko gredo na delo in z dela — "from portal to portal pay." Izvojevali so si tudi nekatere druge "priboljške"—malo odškodnino za orodje in tudi smodnika jim ni treba več plačevati iz svojega žepa. Ta anahronizem sicer še ni povsod izginil, toda je čas, da izgine in da družbe same zalagajo majnarje s strelivom. To je prav tako kot bi na primer moral voznik avtotroka sam kupovati bencin, da lahko delodajalcu grmadi profit.

Če so premogarji delali po šest dni na teden, po devet ur na dan, so zaslužili okrog $60 na teden z vsemi "priboljški" vred. To je bil zaslužek ob dnevni plači. Kdor je delal na akord, je seveda "lahko" zaslužil tudi več ali manj. (Pri tem naj omenimo, da so imeli progresivni rudarji v Illinoisu krajši delovnik, češ, da denar ni vse . . .) Za tako dolge delovne ure in tako naporno delo to ni velika plača v današnji draginji, toda je večja kot so jo kdaj prej imeli premogarji. Seveda pa mnogi rudarji vsled starosti in izgaranosti niso mogli delati po 54 ur iz tedna v teden in tedaj je bil tudi njih zaslužek precej nižji.

★

Zdaj je vprašanje, kako si naj premogarji vzdrže dnevni ali tedenski zaslužek in si pribore nove koncesije. V zvezi s tem Lewis igra povsem novo strategijo. On sploh še ni naznanil vseh unijskih zahtev, marveč so se vsa dosedanja pogajanja sukala okrog zahteve za ustanovitev splošnega bolniškega ali zdravstvenega sklada pod kontrolo unije.

Lewis je na svoj teatralni način trgal in paral operatorje na drobne kosce, češ, da ubijajo majnarje na debelo; da se ne zmenijo za varnostne naprave; da jim pobirajo dolarje iz žepa za kompanijske zdravnike brez da bi majnarji imeli kakšno korist od tega, marveč jo imajo le operatorji. V zvezi s tem je navajal močne argumente.

Dejal je, da je bilo v zadnjih 14 letih ubitih pri delu 28,000 majnarjev, 1,400,000 pa resno pohabljenih. Okrog polovica premogarjev že dolga leta plačuje kompanijam za zdravnika — navadno dolar na mesec — za zelo revno in površno zdravniško oskrbo, ki sploh ni nobena oskrba. Lewis je dejal, da so ti zdravniki sploh orodje kompanij. Kdor količkaj pozna razmere v tej industriji, bo priznal, da Lewis ni nič pretiraval.

★

UMW je že pred par leti zahtevala ustanovitev posebnega sklada za zdravniško oskrbo majnarjev in njih družin. Ta sklad bi uposleval svoje zdravnike po vseh revirjih in imel svoje bolnišnice. V ta sklad naj operatorji prispevajo deset centov od tone premoga in sklad naj upravlja unija.

Ta zahteva je sigurno zelo važna in velikega pomena za vse majnarske družine, kakor tudi za unijo. Ustanovitvi takega sklada tudi ne more nihče oporekati, kajti tukaj gre za zdravje majnarjev.

Operatorji so do zdaj pristali na ustanovitev takega sklada, toda le pod pogojem, da ni pod upravo unije, pač pa pod "nepristransko" upravo. Pravijo, ako bi Lewis razpolagal s tem skladom, v katerega bi prišlo na leto blizu 60 milijonov dolarjev, bi postal — "pravi diktator nad majnarji". V tem je najbrže precej resnice. Ampak Lewis je že danes "diktator", sploh že dolga leta, zato se progresivni majnarji v Illinoisu tudi ne marajo vrniti v UMW. Končno bo v zvezi s tem skladom najbrže prišlo do kakšnega kompromisa, to je, da bo ta sklad pod skupno upravo unije in operatorjev.

Ostale unijske zahteve Lewis še skriva za rokavom. Sigurno pa bo zahteval skrajšanje delovnika na predvojni čas — 36 ur na teden — brez znižanja zaslužka. To pomeni novo podražitev premoga, kajti operatorji ne bodo pristali na cent poviška na račun profitov. Sploh si pri vsaki taki transakciji tudi sami sebi zvišajo profite. Ampak ker smo v Ameriki navdušeni za "free enterprize", se na take transakcije ne smemo jeziti. Kadar bo ljudstvo zahtevalo socializem in si ga priborilo, bo tudi odpadlo profitarstvo in tudi stavke ne bodo več potrebne.

Glasovi iz naših naselbin

PISMO IZ VASI MATENA PRI IGU

Ely, Minn. — Prejel sem pismo od mojega brata Antona Mavca iz vasi Matena, ki je okrog tri kilometre severozapadno od Iga. Pismo, datirano 23. jan. 1946, se glasi:

Dragi brat! — Po dolgem času Vas vse skupaj najprisrčneje pozdravljam. Sporočam Ti, da sem na dan godu naše matere prejel Tvoje tako zaželjeno pismo, ki me je tako razveselilo, da si ne moreš misliti. Takoj sem obvestil vse sestre, da sta še živa.

Vprašaš, kako sem preživel vojno. Ako bi hotel opisati vse gorje, ki smo ga preživeli, bi nastala cela velika knjiga, ne navadno pismo, zato Ti bom povedal le na kratko. Bil sem v internaciji na otoku Rabu, tako tudi Stražišarjev Matija in dva sinova, od Neže dva in od Lojze en sin. Na Rabu smo imeli 7 dkg. kruha in pol litra vode dnevno, spali smo na golih tleh o božiču brez srajce, pokriti s tanko deko, uši pa toliko, da sem jih ubil po 200 na dan. Ni čuda, da je v takih razmerah od lakote in mraza umrlo 4,000 ljudi!

Jaz sem prišel ob palici domov in našel vse izropano: živina, živež in obleka, tako da bomo še dolgo čutili vojno in njene grozne posledice. Pri nas smo imeli več vrst vojaštva: italijansko in nemško, to je, okupatorsko vojaštvo, potem pa belo gardo, ki so se nazivali domobrance, poleg teh pa partizane, ki so se borili proti tujemu in domačemu sovražniku. Tako smo vedno gledali smrti v oči, pa smo vendar ostali živi.

Nežin mož je umrl in enega sina so ubili Italijani, tako tudi Lojskinega moža. Stražišarjevi ne vedo nič za dva sinova, Lojska za dva in Micka za dva. To je hud udarec za sestre. Moja družina je doma; bili so premladi za vojsko. Hčerka je stara 18 let, sin 17, let, drugi pa so mlajši. Sedem je živih, trije pa so umrli. Drugače smo zdravi, le jaz čutim posledice internacije, a hvala Bogu, da sem ostal živ.

Naj končam. Pozdravljamo vas vse skupaj in Te prosim, da pozdraviš tudi Franceljna in njegovo družino, ker nimam naslova, da bi mu pisal, kajti vsa pisma mi je vzela vojna. — Tvoj brat Anton Mavec.

Pismo mojega brata sem poslal v priobčitev zato, ker je tukaj več rojakov iz omenjene okolice, da bodo videli, da so bili tudi naši kraji prizadeti od naci-fašizma.

Joseph Mavetz. 268.

O SHODU, TOVARIŠIH IN SOPOTNIKIH

Cleveland, O. — "No, kako pa kaj vi po Clevelandu?" me bo vprašal Andrejc iz Johnstowna, Pa., kadar se srečava. "Well, Drejče, po stari navadi," je odgovor. "Sedaj že več mesecev prebiramo pisma iz stare domovine, ki pa so skoro vsa enaka in tako zgubljajo zanimanje in privlačnost. Če bi listi poročali le zanimivosti, bi že šlo, tako pa se počutiš kot bi vsak dan jedel mesene klobase z zeljem. In če dan za dnevom ješ še tako okusno hrano, ako je enolična, se je naveličaš. Tako je tudi s čitanjem enoličnega gradiva. Poleg tega pa dobiš še prekuhane domače vesti iz naših 'velikih' dnevnikov. Tako bo tudi v tem dopisu clevelandska prekuha, ki pa še ni bila servirana tistim, ki radi čitajo dopise."

Pri nas imamo organizacijo "Združenih mamc" ali United Mothers. Tu je besedilo, ki ga ne dobite ne v Kernovem slovarju ne v kakem drugem in ki opisuje mamce: Screwball promoters, ker so se priklopile gobezdaču Geraldu L. K. Smithu, ki se odlikuje po svojih predsodkih proti nekaterim narodnostnim skupinam in veram, kakor jih je imel njegov sobrat Dolfe Hitler, ki je mislil, da ga je sam Bog poslal na svet, da poveri izvoljenemu narodu svetovno gospodstvo nad drugimi manj vrednimi narodi. Najbolj pa je imel na piki tisti narod, ki je raztrešen po vsem svetu in ki je dal svetu sveto pismo ter odrešenika. Ampak svet se ne ozira na blebetače, temveč se vrti kar naprej in vrže s sebe vse, kar si domišlja, da bo vladalo svetu.

Tako so se naše združene mamice dogovorile, da priredijo shod v našem mestnem avditoriju, na katerem bo raztresel svoj strup sam firarček Gerald, ki se je oborožil s sulico in si nadel čelado, da pokonča vse one, ki niso stoprocentni nacionalisti, torej čisto po Dolfovem načinu. Heil, Gerald Smith, ameriški firar!

Resnično vam povem, da se je tak shod vršil v februarju. In kaj? Saj veste, da ni bratske ljubezni ne med nacionalci ne med tovariši komunisti, ki so se precej udinjali pri CIO, pa so jako podobni plozarjem na bazuke. In prmejsvet Matic, piketirali bomo mi tovariši ta le shod naših mamic ter pokazali Geraldu kdo smo mi! Kdo je bil grešni kozel na shodu in pri piketiranju? Ubogi policaj, ki je postavljen, da čuva red in mir, pa ga oni, ki ga radi kličejo na pomoč, začnejo klofutati in on se mora braniti, pa mu raztržuje obleko. Sledi aretacija in potem sodišče. Zakaj? Zato, ker ena grupa "trublmekerjev" noče, da bi druga grupa "trublmekerjev" imela iste privilegije svobode govora kot si želi ona. Zato imamo danes tak mišmaš v izvajanju demokracije, ker si jo vsak tolmači po svoje.

Naši izbrani prijatelji sovjetske Rusije so prišli tja, da zabranijo vstop tistim opicam, ki so želele slišati riganje o nacionalizmu, o stoprocentnem amerikanizmu, ki ga sploh ni, razen med Indijanci, ki so edini resnični stoprocentni Američani, drugih ni, kajti ta dežela predstavlja v kotlu stopljeno zmes vseh narodov. Kdor začne mešati to zmes, da dobi kakšne stoprocentneže, si vsak opeče roke in jezik. In Smitha je naš meščanski dnevnik tako grdo razkrinkal, da je ta would-be Hitler kar smrdel. Nobenega upanja ni, da bi on mogel napumpati združene mamce tako, da bi vzgojile izvoljeni narod.

Vsekakor pa jih je tisto vtikanje v njihov shod od strani naših tovarišev napravilo za mučenice, tako da je morala poseči vmes s svojim direktorjem R. N. Baldwinom celo unija Civil Liberties. V pismu županu in odboru za mestne odnošaje je unija poudarila, če se jim ne dovoli mestne dvorane za shod, da bo to kršenje svobode govora; če bi delali izjemo za eno grupo, bi jo morali tudi za drugo, tako da bi nihče ne vedel, kdo sme in ne sme tam zborovati in govoriti. Mi moramo dati svobodo govora tudi onim, s katerimi se ne strinjamo. To je svoboda govora. Benjamin Franklin je baje nekoč rekel, da se zloraba svobode govora mora zatreti, ampak koga naj postavimo in mu zaupamo, da bo to nalogo pravilno izvrševal, je pa drugo vprašanje. Jaz na primer imam na muhi nekatere posameznike, ki bi jim nikoli ne poveril take naloge!

Spominjam se dogodka, ko se je v Slovenskem narodnem domu vršil shod in na govorniški listi je bil član eksekutive soc. stranke. Pa so pridrvišali tovariši, da razbijejo shod. Kdo se tega v Clevelandu ne spominja? Navzoč je bil tudi Joseph Martinek, urednik češkega delavskega lista, pa jim je dal precej povohati. Sedaj so morali svoje nosove spet vtikati tja, kamor niti pes ne bi vtaknil svojega. Vodje piketiranja na Smithovem shodu so bili komunista Arnold Johnson in Elmer Felhaber ter sopotnika Stevenson in Kress. Tiste Maričke, Smithove sopotnice, pa bodo sedaj lahko razlivale svojo žolč nad vsemi, ki jih ne lajkajo.

Zaradi tega dopisa lahko pridem v nov konflikt s tovariši in sopotniki, ki se vedno jeze, češ, da sem nasprotnik sovjetske Rusije. Reči pa moram, da Rusi mene ne poznajo, ker jim nisem še nikdar delal nobenih ovir pri njihovem delovanju. Poznajo me pa tukajšnji sopotniki, kajti poskrbel sem, da so naši čitatelji izvedeli *že* marsikaj, kar jim je bilo prej neznano. Na primer zadnjič o dveh zlorabah imen, ko je šlo za kolekto. Potem pa še hočejo kameratje kazati name, da sem jaz tisti grešni kozel, ki je potvoril ime in poslal na društva.

Kaj se je bilo treba tovarišem vtikati v shod? Oni hočejo delati konfuzije, potem pa jih ne znajo izravnati in se jočejo. Na primer v Jersey Cityju, kjer je kraljeval Hague, pa so bili preganjani in se niso upali tja, šel pa je socialist Norman Thomas in postal grešni kozel, ker jim je hotel priboriti svobodo govora. Pa mislite, da je za to dobil kredit od sopotnikov? Kaj še! Oni delajo škodo principom, za katere se mora delavstvo boriti. Svoboda govora in tiska je več vredna kot prašiči in zlato dopisnika Browna. Tisti pa, ki imajo kaj soli v glavi, ne gredo na seje Mick, pa tudi ne piketirat po navodilu sopotnikov.

Frank Barbič.

DELAVCI IN SVETOVNI MIR

Walshville, Ill. — Kaj pa imajo delavci s svetovnim mirom opraviti? Vse, ker edino le delavci morejo vzpostaviti red in mir na svetu — **nihče drugi.** Kdor misli drugače, se moti in sanja prazne sanje.

Zdaj nas hočejo nablufati, da bo tako zvana organizacija "združenih narodov" prinesla ljudem svetovni mir. Humbug! Pravo ime te organizacije bi moralo biti **organizacija združenih izkoriščevalcev.** Kdo pa so ti ljudje, ki tvorijo to organizacijo? Mar ne zastopniki kapitalizma, privatnega in državnega? Ta gospoda je združena le takrat, kadar je treba nastopiti proti delavcem. Kadar gre pa za biznes, so si pa v laseh. Dokaz? Zadnja svetovna vojna.

Nemški, italijanski in japonski kapitalisti so skušali odvzeti zavezniškim kapitalistom svetovne trge, pa so se spopadli. Kri so pa seveda morali prelivati delavci **za kapitaliste na obeh straneh.** V nobeni deželi pa kapitalisti niso povedali ljudem resnice — **da gre za biznes.** V vsaki deželi so imeli razne izgovore — da gre za domovino, za demokracijo in kaj še vse. Tukaj v Ameriki so nam pripovedovali, da gre za "American way of life." Kakšno je to življenje za delavce, menda delavci dobro vedo. Saj je bila vendar liga narodov, zakaj pa ni preprečila vojne? Zdaj nas pa hočejo nablufati z drugo tako organizacijo. Ne! Kapitalizem pomeni **vojno!** Socializem pomeni **mir!**

V današnjem svetu moderne proizvodnje sta (v ekonomskem smislu) samo dva naroda — delavski narod in kapitalistični narod ali buržvazija. Vsi tisti ljudje, ki delajo in producirajo brez ozira na državne meje, države in politične vlade: Slovenci, Hrvatje, Srbi, Italijani, Nemci, Angleži, Francozi, Rusi in drugi, spadajo k delavskemu narodu. To so **koristni člani** človeške družbe. Obratno pa vsi tisti ljudje, ki ne producirajo, spadajo h kapitalističnemu narodu ali buržvaziji. To so **nekoristni člani** človeške družbe. Ta dva naroda nimata nič skupnega.

Woodrow Wilson, predsednik Združenih držav v prvi svetovni vojni, je na 5. septembra 1919 v St. Louisu, Mo., v svojem govoru med drugim rekel tudi tole:

"Moji sodržavljani, ali je tu kak moški, ali kaka ženska, da rečem, ali je tu kak otrok, ki ne ve, da seme vojne v modernem svetu je industrialna in trgovska tekma?"

Woodrow Wilson nam je torej povedal kaj je prineslo prvo svetovno vojno. Druga svetovna vojna pa ni bilo nič drugega kakor nadaljevanje prve svetovne vojne. Je li ta vojna rešila kake družabne probleme? Vraga! Še poslabšala jih je, ker ni odpravila kapitalizma. Seme, iz katerega zraste vojna, je še zmeraj tu in kdaj bo zopet zrastlo, tega ne morem povedati. Tako zvana organizacija "združenih narodov" se pa ne briga prav nič, da bi uničila to seme — da bi **odpravila kapitalizem.** Kdo pa naj uniči to seme in odpravi kapitalizem? Samoumevno je, da morajo to storiti delavci.

Vojne v današnjem svetu moderne proizvodnje imamo torej samo zato, ker se producira za prodajo in profit. Ako hočemo imeti mir na svetu, se mora torej prenehati producirati za prodajo in profit in pričeti se mora producirati za **rabo in potrebo.** To pa pomeni, da mora biti današnji družabni red ali sistem, **kapitalizem,** odpravljen in na njegovo mesto mora biti vzpostavljen novi družabni red — **socializem.** To pomeni, da mora privatna lastnina pasti z njo vred pa tudi **države in politične vlade.**

Tukaj v Ameriki obstoja kapitalizem samo zato, ker ga delavci podpirajo — ker ga **nočejo odpraviti.** Kdo pa izvoli vse te politikarje v urade, če ne delavci? Kapitalisti bi jih ne mogli, ker jih je samo ena peščica. Pri volitvah se vidi, kako ljudje mislijo. Ako se delavci hočejo otresti mezdne sužnosti, tedaj morajo misliti drugače, kakor mislijo danes, in tudi drugače voliti.

Tukaj v Ameriki je ena politična stranka, ki ima program, po katerem se je mogoče delavcem ekonomsko osvoboditi — **ako se hočejo!** To je socialistična delavska stranka. Njen program zahteva, da se morajo kapitalisti brezpogojno podati. Ona se razlikuje od vseh drugih političnih strank, brez ozira na to, kakšno ime nosijo. Kandidatje vseh drugih političnih strank vprašajo delavce za glasove samo zato, da bi jih izvolili na politične stolčke, da bi tam sedeli in in delali postave. Ne pa tako kandidatje socialistične delavske stranke. Oni govorijo delavcem, da naj volijo za revolucionarni program te stranke, da se politična vlada **odpravi.** Če bi bili kandidatje socialistične delavske stranke izvoljeni od delavcev, oni bi ne sedeli na političnih stolčkih, temveč bi vrgli politično vlado takoj na smetišče, **kamor že davno spada,** kapitalistom pa povedali, **da niso več lastniki industrij.** To bi bilo konec politične vlade, kapitalizma in tudi socialistične delavske stranke. Političnih stolčkov bi ne bilo več, ne za kapitalistične, ne za delavske politikarje.

Od tega trenotka naprej bi industrialno organizirani delavci takoj vzeli v svoje roke vse industrije in vzpostavili **svojo industrialno vlado** — industrialno demokracijo. Delavci bi sami vladali v industrijah, kjer delajo. Izvolili bi vse svoje delovodje in iz vsake industrije bi izvolili svoje zastopnike v vseindustrialni kongres, katerih naloga bi bila voditi produkcijo vseh industrij. Produciralo bi se ne več za prodajo in profit, **temveč za potrebo ljudi** in vzroki za vojno bi bili odpravljeni. **Mir bi nam bil zagotovljen!**

Toda predno je kaj takega mogoče, pa morajo ameriški delavci organizirati svojo socialistično industrialno unijo, da bodo na političnem polju glasovali za odpravo politične vlade, potem pa vzeli vse industrije v svoje roke. Ko bodo delavci to storili, bodo sami vladali v industrijah **brez kakih politikarjev, kapitalističnih ali delavskih.**

Današnjih unij delavci ne morejo rabiti za to svrho, ker so kapitalistične, **nedelavske!** Mogoče mi bo kdo presekal besedo in rekel, da to ni res. To trditev hočem takoj odbiti. Današnje unije priznavajo kapitalizem! Priznavajo, da so kapitalisti upravičeni do profita, delavci pa samo do "poštene plače"! Zato so kapitalistične, **nedelavske!** Delavci so zgradili vse tovarne in vse industrije in producirajo vse! Zato so upravičeni **do vsega, kar producirajo!** Kapitalisti niso zgradili nič, ne producirajo ničesar! Zato niso up čeni **do ničesar!** Kaj pa kapitalisti, ko bodo delavci nazaj svojo lastnino, kar so kapitalisti ukradli? Nič ža se jim ne bo zgodilo. Moral do iti na delo in si svoj zaslužiti in postati bodo m koristni člani človeške druž

Socialistična delavska str torej nudi ameriškim delav program, po katerem se osvobodijo. Ako ga sprejm se bodo osvobodili, če pa ne do ostali pa še za naprej s kapitalizma! **In to po krivdi!**

Joseph Brow

Pripomba uredništva. — gram SLP, kot ga je zgoraj sal rojak Brown, je na vsej utopija in samovaranje. O va politične vlade je mogo v teoriji, v sanjah, ne pa v ksi in realnem življenju. SLP kdaj prišla na krmilo, se pa ne bo zgodilo, kajti brezpomembna sekta, bi m skušati utrditi svojo poli oblast, ali pa bi zletela na tišče po kontrarevoluciji. njegova "industrijalna vlad utopija, in to posebno še, mišljena izven političnega o ja. Faktično je in bo o vsaka vlada politična. To n bena "novost" ali dogma, več dejstvo družabnega u in družabnega razvoja. " litična vlada", kar je že sam sebi največja kontradikcij mogoča le v vakuumu in sanjah.

PRISPEVKI ZA OTROŠKO BOLNIŠNICO

Trenary, Mich. — V skla zgraditev mladinske bolni v Sloveniji so darovali p Frank Praznik, John Vesel, Žužek, mrs. J. Bartol in m Mikulich, dve osebi pa po e lar, skupaj $17, kar sem članarine podružnice št. znesku $24 poslal glavne radu SANSa. V imenu podružnice se vsem darov najlepše zahvaljujem!

Najlepša hvala tudi onim nom, ki so darovali obleko i kateri pomagali, da se gorje našim bratom in se v stari domovini.

Ako ima še kdo kako o ali karkoli porabnega, p naj isto pusti v dvorani Tr ali pa naj jo prinese na podpisanega.

Frank Praznik,
tajnik podr. 44 SAN

IZ METROPOLE

Cleveland, O. — V našem stu se stavka še vedno nad je, čeravno sta unija CI General Motors sklenila p bo, a lokalne unije pa se še pobotale.

Pri tovarni Fisher Body jo še vedno stavkovno st kajti gre za vprašanje de kosa, katero hoče lokalna odpraviti, kompanija pa se upira. Delavci so že skor črpani, vzlic temu pa vztr Nekateri imajo še nekaj hrankov, drugi pa dobijo n podpore od zaposlenih del in tudi naši trgovci nekolik magajo.

To je precej draga šola z lavce. Spregledati bi moral jim kapitalistični sistem n dal zadosti kruha, ker večj pridrže zase, dasiravno ga ducira delavec. Če hočem bo ves kruh naš, se bomo m politično organizirati in moč v svoje roke, tako da mo kruh, ki ga sami ustvarj tudi sami delili.

V nekaterih evropskih vah se to že prakticira in riški delavci bi jim lahko s O tem bi se dalo veliko p a kaj pomaga, ko povpreč lavec ne čita delavskega pisja. Človek vidi delavce, če na delo ali z dela, v žep imajo kapitalistične časopi med njimi jih je mnogo, bolj slabo razumevajo ka stični tisk, delavskega lis se branijo. Kapitalisti ima to moč, ker delavce slepijo jim tiskom. Upajmo, da zmeraj tako, da bo prišel č se bo tudi delavec zdramil.

Pri Ameriški Domovi

(Dalje na 3. strani)

Vesti iz nove, prerojene Slovenije in Jugoslavije

S kongresa Zveze kmečkih delavcev

V Zvezi kmečkih delavcev Jugoslavije je zbranih že nad sto tisoč članov

Novi Sad, 26. nov.—Včeraj je ngres kmečkih delavcev naljeval svoje delo. Predsednik veze kmečkih delavcev **Emil vrešan** je podal poročilo o organizacijskem stanju kmečkih lavcev.

V preteklih desetih mesecih je zbralo od ustanovitve Zvena ozemlju Jugoslavije 103,- kmečkih delavcev, ki so ornizirani v 585 podružnicah. tega števila odpade na Vojdino 95,799 članov s 362 podžnicami.

L. 1937, ko je bila Zveza kmečh delavcev najštevilnejša, je o v Jugoslaviji komaj 211 sinkalnih podružnic, v katerih je o včlanjenih 23,734 kmečkih lavcev.

Toda mi se s tem uspehom nikor ne moremo zadovoljiti. ed nami so še velike in težke ganizacijske naloge. Povečati ramo število organizacij in nov in tako razvito organizao kmečkih delavcev pravilno vezati in vzgojiti v duhu našega sindikalnega gibanja. Poročevalec je nato omenil manjkljivosti, ki so se pokae v dosedanjem delu sindilnih organizacij kmečkih decev. Poročevalec je pokazal več primerov nepravilnega osa med posameznimi sindii in ljudskimi oblastmi ter je ožigosal kot škodljiv pojav ga je treba odpraviti. Bili so primeri, da so se posamezni dikati smatrali kot organi ske oblasti. To ni pravilno, so sindikalne podružnice izčno gospodarske organizacikmečkih delavcev, ki bi motesno sodelovati z ljudskimi stmi v naporih za izboljšaživljenjskih pogojev vsega da, predvsem pa poljskih cev. Poročevalec je pod- nezadostno sodelovanje upravami podružnic in uvami državnih posestev, popa je kot organizacijsko pojkljivost poudaril nabiranje tih kmetov in nekaterih gih elementov, za katere ni a v sindikalnih organizacikmečkih delavcev.

Popoldne je bila razprava glena podano poročilo. Delegakmečkih delavcev iz vse dre so se oglasili k besedi, izli svoje pripombe in mne-, predlagali itd.

Ob koncu razprave so soglassprejeli pozdravne brzojavke rialu Titu, narodni vladi in vnemu odboru Enotnih sinatov delavcev in nameščen- Jugoslavije. Brzojavka mar- Titu se glasi:

Kmečki delavci Jugoslavije, pošiljajo, tovariš maršal, le pozdrave s svojega I. kon- a, zavedajoč se nalog, ki se dnje postavljajo. Kmečki deci se zavezujejo, da se bodo z mi silami trudili, da ne bo ena pod naše zemlje ostala bdelana. Na ta način bodo rinesli svoj delež za čim hio povzdigo in utrditev moči drage svobodne domovine."

Naslednja točka dnevnega reje bilo poročilo Lazarja **Plav-**, predsednika Pokrajinskega bora Enotnih sindikatov decev in nameščencev za Vojdino, o gospodarskem položakmečkih delavcev in o tarifni tiki.

V začetku svojega poročila je vnič omenil težak in suženj- položaj kmečkih delavcev v teklosti, o čemer zgovorno čajo tisočeri dokazi.

Z dnevom osvoboditve je prinov, lepši čas za vse naše rode, za delavski razred in potakem tudi za kmečke delav- ki so sestavni del delavskega reda. Pod okriljem ljudskih asti je sindikalno gibanje zalo možnost, da se na novo ganizira, toda ne na star, temna nov način in ne s staritemveč z novimi nalogami. rav je naše gospodarstvo v teškem položaju, so ljudoblasti storile vse, da bi se darski položaj kmečkih deev čim bolj popravil. V zboljšanjem življenjskih jev kmečkih delavcev je bila v mesecu marcu izdelana odločba o povišanju zaslužka kmečkih delavcev. Odločbo so sestavljali v mesecu februarju, ko se ni vedelo, kakšna bo letošnja žetev, medtem pa so nastopile nove razmere, ki so morale dovesti do tega, da se ta odločba delno spremeni in prilagodi nastalemu položaju.

Potem je Plavšić govoril o napakah, ki so se pokazale v zvezi s to izpremembo in podčrtal kot žalosten pojav, da so nekateri ne le neorganizirani, temveč celo organizirani delavci na prvo mesto postavili vprašanje plač in ureditve delovnega razmerja, zapostavljali pa so vprašanje delovne discipline in povečanje delovnega tempa.

Glede na to, da je v naši novi domovini velik del zapuščene imovine v državnih rokah, so morali naši tovariši kmečki delavci v prvi vrsti razumeti kot svojo dolžnost, da to državno imovino čim lepše obdelajo, da bi tako okrepili državni kmetijski sektor. Na drugi strani pa je treba upoštevati, da je mnogo plodne zemlje v rokah majhnih srednjih kmetov, ki niso sovražniki naše ljudske oblasti, ter je zaradi tega pri opravljanju kmečkih del neobhodno potrebno upoštevati njihove interese.

Niti en delavec ne more zanikati da so se z novimi uredbami nudile možnosti zaslužka v toliki meri, kakršnih doslej ni bilo. A še nekaj moramo vedeti. Tisto staro pojmovanje, po katerem kmečki delavci niso mogli opravljati skoraj nobenih drugih poslov, moramo naposled zavreči. Naša domovina je pri delu za izgraditev na vseh področjih. Zato se za razliko od prejšnjih režimov, ki so vedno imeli celo vojsko brezposelnih delavcev, pri nas sedaj čuti velika potreba po delovni sili. Zato je domovinska dolžnost vsakega kmečkega delavca, da ne teži samo za tem, da bi v teku ene žetve zaslužil toliko, da bi lahko vse leto živel, temveč bi moral v času, ko ni kmečkih del, prijeti tudi za vsako drugo delo. To zahteva izgraditev naše porušene in izropane domovine.

Po svojem poročilu je Plavšić prebral zakon o agrarni reformi in ga primerno razložil.

Kongres je nadaljeval svoje delo popoldne. Po krajši razpravi o prejšnjem poročilu je bilo na dnevnem redu poročilo o socialnem zavarovanju kmečkih delavcev, ki ga je podal Slavko Brzak, šef odseka za ureditev delovnega razmerja in socialnega zavarovanja. Poročevalec se je dotaknil težkega položaja kmečkih delavcev v bivši Jugoslaviji.

V preteklosti so bili edino kmečki delavci brez slehernega socialnega zavarovanja in zaščite. Če so bili bolni in nezmožni za delo, se ni nihče brigal zanje. V vseh dvajsetih letih protiljudskih režimov ni niti en odgovorni činitelj smatral za potrebno, da bi položaj teh delavcev z zakonom uredil.

Naša ljudska oblast je že prve dni po osvoboditvi navzlic silnim težavam, v katerih je bila naša država, začela delo za soc. skrbstvo kmečkih delavcev. Takoj se je lotila dela za izdelavo zakona o zavarovanju kmečkih delavcev, s katerim so kmečki delavci dobili polno pravico do socialnega zavarovanja v primeru bolezni, starosti in onemoglosti. Vsi kmečki delavci, ki spadajo pod obvezno zavarovanje, imajo zase in za člane svoje družine pravico do vseh dajatev po predpisih, ki veljajo za splošno socialno zavarovanje delavcev.

Kongres je nadaljeval svoje delo z razpravo glede na poročilo o socialnem zavarovanju kmečkih delavcev.

V tovarni čevljev "Knoh" so prihranili mnogo materiala

Vsi oddelki tovarne "Knoh" v Zagrebu, ki je prišla pod državno upravo, tekmujejo. Celo podjetje je uspešno končalo svojo nalogo. Delavno normo so prekosili za 43 odstotkov.

Največje uspehe je dosegel oddelek za obutev. Delavcem je tudi uspelo, da zmanjšajo količino kože, ki je potrebna za izdelavo čevljev. Pri tem se je zlasti izkazal Djuro Petek, ki je na 80 parov čevljev prihranil 272 dc kože. Najboljši delavec v tovarni pa je Dragutin Cigola, ki je prekoračil normo za 64 odstotkov, čeprav je zaposlen pri najtežjem delu, t. j. obrezovanju podplatov.

Po Slov. Poroč.

Agrarna reforma v Sloveniji

Priprave za razdelitev posestva barona Lazarinija v Smledniku

Ljubljana, 4. jan.—Franc Tršan, član odbora agrarnih interesentov iz vasi Smlednik, je poslal "Ljud. Pravici" v Ljubljani poročilo, kako pri njih delajo in se pripravljajo za razdelitev veleposesti barona Lazarinija. Besedilo poročila sledi:

Lazarini je bil lastnik smleškega gradu in velikega dela zemlje v Smledniku, Sv. Valburgi in Dragočajni. Vaščani teh krajev so vseskozi tlačanili na Lazarinijevi zemlji, kajti svoje zemlje so imeli premalo, da bi mogli od nje živeti. Polovica vaščanov je imela le po približno 3 ha zemlje, mnogi pa so imeli komaj hišo in nekaj njivic okoli nje. Do sedaj se je združilo v odbor agrarnih interesentov že preko 100 interesentov. Na sestankih so podrobno proučili zakon o agrarni reformi. Zdaj popisujejo, koliko zemlje bo prišlo pod agrarno reformo in ves mrtvi in živi inventar na tej zemlji. Agrarni interesenti so odločno vzeli izvedbo agrarne reforme v svoje roke. Skupno delajo s krajevnim ljudskim odborom, ki jim daje vso podporo. Sklenili so, da naj smleški grad postane dom za mladino, kjer bodo siromašni otroci dobili svoj dom.

V Gornji Savinjski dolini so si agrarni interesenti iz več krajev osnovali skupne odbore. V okraju bo razdeljeno veliko škofijsko posestvo. Agrarni interesenti so se domenili, da bodo osnovali živinorejsko zadrugo, ki bo prevzela v skupno last tiste gozdne predele, ki so primerni za obdelavo ali za pašnike in ki ne tvorijo strnjene gozdne nasade. Kajti če bi take gozdove razdeljevali, bi bilo v škodo njim in vsej državi. Na drobno razdeljene gozdove namreč ne bi mogli tako oskrbovati in vzgajati, kot eni interesenti zahtevajo, zato naj ostanejo taki gozdovi v skupni lasti, t. j. v lasti države. Le manjši gozdni predeli naj bi se eventualno razdelili.

Na sestanku v Marijingradu pri Nazarjih so se agrarni interesenti skupno z delavci dogovorili, da bodo graščino, ki spada pod agrarno reformo, spremenili v stanovanjsko hišo in na zadružni podlagi obdelovali zemljo, ki spada h graščini. Iz graščinskega parka bodo napravili vrt ter na ta način pridobili zemljo za obdelovanje. Ta primer lepo kaže, s kakšnim navdušenjem je ljudstvo Gornje Savinjske doline pristopilo k izvedbi agrarne reforme. To je tudi dokaz velike povezanosti poljedelcev in delavcev v teh krajih, ki vidijo le v skupnem delu svojo skupno srečo.

V Vrblju pri Žalcu so se agrarni interesenti odločili, da bodo zemljo od konvikta usmiljenih bratov razdelili med kočarje in male kmete, gospodarska poslopja konvikta pa bo upravljala posebna ljudska uprava, ki si jo bodo sami izvolili iz svoje srede. Ljudska uprava bo poleg gospodarskih poslopij upravljala tudi sadovnjake in vrtove, le zemljo bo obdeloval vsak interesent zase. Tako bodo imeli od gospodarskih poslopij, sadovnjakov in vrtov koristi vsi interesenti.

V Škocjanu se je 18. decembra zbralo na sestanku za agrarno reformo blizu 90 ljudi. Ko so študirali zakon o agrarni reformi, so nekateri izrazili mnenje, da bi bilo bolje, da ostane cerkvi njeno posestvo do 50 ha zemlje, ker bi sicer oni morali dajati župnišču biro in druge dajatve. Kočarji, ki so brez zemlje, so odločno proti temu.

Pismo iz Grčije naslovljeno Ameriki

Atene. — (ONA. — Constantine Poulos). — Pišem vam, dragi čitatelji, ker je nastopil eden onih trenotkov, ko je časniškemu poročevalcu nemogoče, da se omeji le na stvarno poročanje. Pišem vam tudi, ker boste tudi sami prizadeti od razvoja dogodkov na Grškem, ki se pripravljajo.

V nedeljo, 24. marca je praznoval grški narod obletnico svoje svobode. Pred 125 leti so se bili Grki uprli Turkom in začeli svojo težko in dolgo borbo za svobodo. Prva grška narodna skupščina se je sestala leta 1821 in je izdelala republikansko ustavo in izvolila predsednika na čelo svoje nove države. Toda londonski protokol je odločil leta 1829, da naj "Grčija asimilira monarhistično obliko vlade." Takrat Grki niso imeli mnogo odločati o tem, kdo bo njihov vladar. Velesile Francija, Britanija in carska Rusija so takrat postavljale svoje kandidate in so izbrale tudi Grčiji njenega vladarja.

V današnji Grčiji živi narod, ki se je dolga leta junaško boril proti osišču in boreč se menil, da se bori proti fašizmu vsepovsod. Vsepovsod, tudi na Grškem. In vendar, danes vladajo ta narod še vedno isti ljudje, ki so bili na krmilu za časa Metaxasove diktature in za časa Nemcem služeče kvizlinške vlade. Ves vladni aparat je v njihovih rokah. Monarhistični teroristi napadajo vse levičarske struje brez razlike in brez strahu pred kaznijo.

To je položaj na Grškem, kjer so se dne 31. marca vršile volitve, v katerih naj bi bila prišla do izraza "neovirana svobodna ljudska volja." In zopet je velik del grških volivcev odklonil glasovanje. Ne le, da ta del grškega prebivalstva predstavlja velik del naroda — to je tudi edini dinamični in edini zares demokratični del prebivalstva.

Navzlic temu pa je angleški zunanji minister Bevin izjavil pretekli teden, da se morajo vršiti volitve brez vsakega odloga, češ, da je udeleženih 14 političnih strank. Teden pred volitvami je grška vlada objavila seznam teh strank — pri najboljši volji jih je bilo mogoče našteti le 10 in 3 izmed njih so tako majhne, da so postavile le po enega samega kandidata.

Te "volitve" ne zaslužijo tega imena in so postavile v sedlo čisto enostransko vlado in parlament. A grški narod je danes organiziran in pripravljen na boj. Preveč je bilo pogrebov v zadnjih letih. Zato sem napisal to pismo. Kajti odgovornost za civilno vojno na Grškem je tudi vaša. Decembra 1944 smo si umili roke in rekli, da je to britanska zadeva. Zdaj pa mi tudi "opazujemo" te "volitve". S tem dajemo pečat svojega odobrenja fašistični goljufiji, ki je preprečila svobodno izražanje volje grškega naroda.

S težkim srcem se zavedam dejstva, da bi bilo mogoče preprečiti tragedijo, ako bi se Amerika le hotela skloniti in prerezati netilno vrvico . . .

London in pogajanja v Indiji

London. — ONA. — V Londonu prevladuje optimizem glede pogajanj, ki so se začela zadnji teden v New Delhiju. Politični krogi smatrajo, da morajo biti pogajanja uspešna, ker se vrše na podlagi enakopravnosti in ker je dana Indiji pravica, da zahteva popolno neodvisnost.

Angleški uradni krogi trdijo, da so odgovorni indijski prvaki spoznali, da bodo morali v pogledu narodne obrambe sodelovati z obrambnim sistemom Velike Britanije in njene zveze narodov. Znano je tudi, da so nekateri zunanji politični dogodki globoko vplivali na indijske prvake. Nehru, predsednik indijskega kongresa, je že ponovno izjavil, da je varnost Indije povezana z varnostjo Perzije in Kine.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Helper, Utah, mrs. J. M. — O umrlem rojaku vam ne moremo dati nobenih drugih informacij kot ste jih čitali v Prosveti. Obrnite se na kakega rojaka ali društvenega tajnika iz iste naselbine, iz katere je prišla dotična vest.

CHESTER BOWLES O MEZDAH IN CENAH

Eno najostrejših vprašanj, o katerem se danes razpravlja in debatira, je razlika med plačami in cenami. Vlada, organizirano delavstvo ter delodajalci imajo to vprašanje v pretresu in iz vidika tega vitalnega problema je bivši načelnik OPA, Chester Bowles pred nedavnim skušal dati odgovor na sledeče vprašanje: Ali morejo delodajalci zadostiti delavskim zahtevam po višjih plačah, ne da bi istočasno bili primorani zvišati cene produktom?

Bowles je debatiral o tem vprašanju v znani Town Halli v New Yorku in je dejal, da je mogoče doseči splošno povišanje mezd, plač ter farmskih dohodkov tekom bodočih let—ne da bi to imelo za posledico splošno povišanje cen. Obenem pa je poudaril, kot pred njim predsednik Truman, da ni vsaka firma oz. vsak delodajalec v stanju povišati mezde, ne da bi bil istočasno primoran zvišati tudi cene svojih produktov. "Mnoga podjetja," je dejal Bowles, "so že povišala plače svojim delavcem, druga bi to kaj lahko storila, ali dejstvo navzlic temu ostane, da vsa podjetja tega ne zmorejo."

Mr. Bowles je nato citiral nekaj številk, ki so potrdile njegove izjave, da je možno povišati plače delavcem ter istočasno obdržati stare cene v splošnem pogledu. "Leta 1919," je dejal, "je povprečen delavec zaslužil samo 47 centov na uro—danes je povprečna delavčeva plača 99 centov na uro—torej več kot dvakrat toliko kot je bila takoj po zaključku prve svetovne vojne. Splošne cene v trgovinah pa danes niso razmeroma nič višje kot so bile v letu 1919.

"Ali je to dovedlo do kakega kraha v ameriškem businessu? Očividno ne. Korporacijski dobički pred splošnim obdavčenjem (l. 1944) so bili trikrat večji kot v letu 1919.

"Sicer pa ni niti potrebno," je nadaljeval Bowles, "da posegamo 26 let nazaj za primere—o znatnem porastku naše domače konsumne sile se lahko prepričamo, ako se ozremo le nekaj let nazaj, v dobo tik pred zadnjo vojno.

"Leta 1933 n. pr. je povprečen odjemalec plačal $24.50 za priročni radio. Tekom naslednjih let se je kvaliteta istih zelo izboljšala, toda ako sledimo cenam izza onih dni, pronajdemo, da je cena radiomodelov čez šest let padla za 4 odstotke. Istočasno pa tudi opazimo, da delavci, ki so bili uposleni v proizvajanju radiomodelov, niso utrpeli znižanja plače—narobe, plače so jim bile v teku šestih let zvišane za 15 odstotkov.

"Isti pojav vidimo v produkciji električnih hladilnic. Leta 1935 je bila povprečna cena za moderno hladilnico $195.00. Že leta 1941 pa se je dobilo izboljšane modele za $22.50 manj. Plače delavcev pa niso šle dol, ampak so porasle za skoro 25 odstotkov. Dobički izdelovalcev so tudi narasli.

"V septembru l. 1945 je bila povprečna plača delavca v tovarni 65% višja kot v letih 1936-1939. Toda industrijske cene so v isti dobi narasle za 23 odstotkov. Tudi dobički so bili prizadeti, kajti številke nam kažejo, da so poskočili za celih 400 odstotkov!

"Iz vsega tega lahko sklepamo," je dejal mr. Bowles, "da bo večja in izboljšana produkcija omogočila znižanje obratovalnih stroškov v industriji, a istodobno moremo tudi pričakovati stalno napredovanje v načinu proizvodnje ter dobršno porast nakupnih sil, kar nam bo omogočilo stopnjevalno povišanje mezd, kar pa ne bo prizadevalo cen v splošnem pogledu.—FLIS.

MALI NARODI IN VELIKE KRIZE

Napisal Owen Lattimore

V takozvani Notranji Mongoliji, to je v predelih, ki leže med mejami republike Zunanje Mongolije in severnimi kitajskimi pokrajinami ter Mandžurijo, se naglo razvija novo nacionalistično gibanje. Mongolsko prebivalstvo te dežele se zbira v dveh gibanjih neodvisnosti, katerih prvi je v zvezi in stikih s kitajsko komunistično stranko, drugi pa sam zase.

Poglavitna težnja tega naroda je, da se zedini njegovo ozemlje pod enotno upravo — do zdaj je bilo razdeljeno med več kitajskih pokrajin, tako da narod ni mogel enotno razvijati svoje gospodarske in politične strukture v skladu z zahtevami svojih pravih interesov. Vsaka posamezna odtrgana skupina se je morala posebej pogajati s svojimi kitajskimi uradniki, ki so jim bili večinoma neprijazni in so imeli povrh tega še svoje lastne osebne koristi od izkoriščanja mongolskega naroda. Osnovne zahteve Mongolov v teh pokrajinah so torej lahko razumljive. Oni hočejo, da naj tvori vse njihovo ozemlje gospodarsko in politično enoto, ki naj bo zastopana pri federalni vladi po svojih lastnih predstavnikih.

Drugače povedano, Mongoli hočejo nekaj avtonomije, in nikakor nočejo, da bi jim mogla poslati centralna kitajska vlada na vrat uradnika, ki bi bil potem njihov "boss".

Japonci so bili pregnani iz predelov Notranje Mongolije v teku ruske ofenzive, v kateri se je borilo precej mongolskih čet na ruski strani. Posledica tega je, da poraz Japonske ni povečal ugleda Kitajcev, pač pa ugled Rusije in ugled Zunanje Mongolije — ker ji je uspelo ostati svobodna in mongolska. Spoštovanje do Rusije je veliko, čeravno je obenem nekoliko neprostovoljno.

Politični prvaki Notranje Mongolije so namreč neke vrste aristokracija in radi tega socialno konservativni. Toda jasno jim je, da je nastopila odločilna ura zanje in njihov narod. Spoj z Zunanjo Mongolijo jim ne prija preveč, ker bi pomenil socialno revolucijo, katere nočejo. Toda če ne bo druge izbire kot narodna smrt ali revolucija, se bodo odločili za socialno revolucijo. Eden njihovih prvakov mi je dejal nekoč naslednje: "Res je, da smo voditelji naroda, toda če pride do tega, bomo morali mi slediti narodu."

Posebno važno pa je, da smo si na jasnem — predno se to gibanje razraste — da ga niso niti začeli niti organizirali Rusi. Gibanje je čisto mongolska zadeva, ki sicer ustvarja položaj, ki je Rusiji ugoden, a je nastal le radi tega, ker v ostalem svetu ni bilo nobene prave politike napram mongolskim zahtevam.

Zanimivo je, kako slična je ta mongolska zadeva gibanju Kurdov na nasprotnem koncu Azije. Morda je tudi tamošnje gibanje čisto domače in le slučajno ustvarja razmere, ki so Rusom ugodne?

V zgodovini obeh teh narodov se mi vidi, da leži v ozadju izredno važno in pomembno moralno vprašanje, ki prepleta vse. Potrebno bi bilo, da se navadimo gledati bolj bistro in da nehamo misliti, da so mali in kulturno zaostali narodi Azije politično nezreli in pasivni. Nikakor ni res, da so sposobni podviga in akcije le kadar jih žene naprej pritisk od zunaj.

Dejstvo je namreč, da so politično jako budni in skrajno premični. Opirajo in opirali se bodo tudi v naprej na one dežele, katerih obnašanje — in ne morda le propaganda — jim prija, katerih nastop podpira njihove težnje. Odbijajo pa jih one dežele, katerih politične smernice, oziroma katerih pomanjkanje političnih smernic napram njim jih odbijajo.

Vsled tega mislim, da bi bilo najbolje — ako nam je do tega, da se pokažemo bolje kot Sovjetska unija — da prenehamo s svojim vpitjem, kadarkoli vidimo, da se eden malih narodov začne naslanjati na Rusijo. Kričimo, da je to zavratnost in krivica. Bolje bi bilo, ako bi začeli raje sami premišljevati, kaj bi mogli ukreniti mi sami v svrho izboljšanja našega prijateljstva z malimi narodi, in kako bi mogli spraviti na našo stran slabotne in preganjane narode sveta.

Pri tem pa ne mislim le na malo peščico bogatih ljudi iz srede teh narodov, temveč na ljudstva sama in njihove mase. Par malih narodov utegne, ako so povezani, tvoriti veliko silo.

—ONA.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

zmeraj lajajo in napadajo vse, kar si je priborilo ljudstvo v Jugoslaviji. Silno jim je hudo za tistimi pijavakami, ki so skozi stoletja izžemale ubogo ljudstvo. Ne ozirajmo se na take ljudi in pojdimo svojo pot naprej, kajti prišel bo čas, ko bodo tudi oni umolknili.

John Krebel.

Razni mali oglasi

GENERAL HOUSEWORK

Assist 1½ yr. old child. Personal laundry. Light cooking, room and bath. Salary $30.

Call after 4:30 PM
COLUMBUS 5511

Pomagajte pri nabavi mila, PRINESITE PORABLJENE MOŠČOBE!

NAŠI deželi primanjkuje maščob v industrijalne svrhe.

Zaloge so tako majhne, da mora vlada določiti koliko masti lahko odda v svrho izdelovanja mila in koliko v druge svrhe mirovne dobe. Pomanjkanje bi bilo še večje brez pomoči gospodinj v Ameriki, katere pri tem tako lepo pomagajo in oddajajo obrabljene maščobe.

Hranite še v nadalje in nam tako pomagajte, ker na ta način potem dobite razun mila tudi druge izdelke, katere potrebujete.

O. K., Uncle Sam. Ako hranilev obrabljenih maščob pomaga pri izdelovanju mila, se prav lahko zaneseš na me!

Prinesite obrabljene maščobe k meni, kakor hitro je vaša posoda za hranilev polna.

Zopet se je nabralo dovolj maščob—kako hitro je posoda zopet polna!

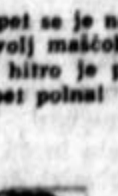

In mesar mi da za vsak funt po 4c kar mu prinesem!

Kjer je maščoba—tam je milo!

NADALJUJTE Z NABIRANJEM MAŠČOB IN ODDAJO V POMOČ PRI IZDELOVANJU VEČ MILA

LEV N. TOLSTOJ:

KAZAKI

KAVKAŠKA POVEST

Iz ruščine prevel

JOSIP KNAFLIČ

(Nadaljevanje)

XVIII.

Lukaška je šel v kordon, a stric Jeroška je bil zažvižgal med tem psom, zlezel čez plot in prišel od zakaj k Oleninovemu stanovanju (kakar je šel na lov, ni rad srečaval starih bab). Olenin je še spal in celo Vanjuša je bil sicer že zbujen, a ne še pokoncu; in pogledaval je okoli sebe in prevdarjal, ali je že čas ali ne, ko je stric Jeroška s puško na rami in v polni lovski opravi odprl duri.

"Boben kliče!" je zavpil s svojim silnim basom. "Alarm! Čečenci so prišli. Ivan, postavi samovar za gospoda. In ti vstani! Brž!" je zavpil starec. "Tako je to pri nas, ljubi moj! Celo dekleta so že vstala. Le poglej skoz okno, glej, tu gre ena po vodo, a ti spiš."

Olenin se je prebudil in skočil na noge. In tako sveže, tako veselo mu je postalo pri srcu, ko je zagledal starca in zaslišal njegov glas.

"Brž, brž, Vanjuša!" je zavpil.

"Tako hodiš ti na lov! Ljudje že zajtrkujejo, a ti spiš. Ljam! Kam bežiš?" je zaklical psu.

"Ali je puška pripravljena, kaj?" je kričal starec, kakor bi bila cela tolpa ljudi v izbi.

"No, da, slabo sem napravil, ne pomaga nič. Smodnika, Vanjuša! Zamaške!" je dejal Olenin.

"Kazen plačati!" je kričal starec.

"Du the voulez-vous?" se je muzal Vanjuša.

"Ti nisi naš človek! Ne brbljaš po naše, mrha!" je zarežal nanj stari, da so se pokazale vse škrbine njegovih zob.

"Prvikrat se odpusti," se je šalil Olenin in natezal velike škornje.

"Prvikrat se odpusti," je odvrnil starec, "a če v drugič zaspiš, boš plačal za kazen vedro vina. Ko se segreje, ne dobiš nobenega jelena več."

"In če ga tudi dobiš, je on pametnejši od nas enega," je rekel Olenin, ponavljajoč besede, ki jih je govoril starec zvečer. "Ne premotiš ga."

"Da, le smejaj se! Ustreli preje katerega, potem govori. No, brž! Glej, tu gre tudi tvoj gospodar k tebi," je dejal Jeroška in pogledal skoz ozno. "Viš, nališpal se je, novi zipun je oblekel, da boš videl, da je oficir. Jej, to ljudstvo, to ljudstvo!"

Res je javil Vanjuša, da gospodar želi videti gospoda.

"L'argent," je rekel bistroumno, da bi opozoril gospoda vnaprej na pomen praporščakovega obiska. Takoj zatem je praporščak v novi čerkeski s častniškimi našivi na ramah, v svetlih škornjih—redkost pri kazakih—s smehljajem na obrazu in majaje se stopil v izbo in voščil dobro jutro.

Praporščak Ilja Vasiljevič je bil "izobražen" kazak, ki je bival nekaj časa v Rusiji, bil šolski učitelj in, kar je bilo glavno, plemenitaš. Hotel se je tudi kazati plemenitaša; a nehote je izpod navzetega zoprnega leska vihravosti, samozavesti in nesmiselnega govoričenja gledal drug stric Jeroška. To je bilo videti tudi na njegovem zagorelem obrazu, na rokah in rdečem nosu. Olenin mu je ponudil stol.

"Dobro jutro, očka Ilija Vasiljevič!" je rekel Jeroška, vstal in se, kakor se je zdelo Oleninu, ironično globoko priklonil.

"Dobro jutro, stric! Ti že tukaj?" je odvrnil praporščak in malomarno pokimal.

Praporščak je bil mož štiridesetih let, s sivo, klinasto bradico, suh, tenek in brhek in za svoje leta še jako svež. Prihajajoč k Oleninu, se je očividno bal, da bi ga ne imel le ta za navadnega kazaka, in hotel mu je dati takoj čutiti svojo veljavo.

To je naš egiptovski Nimrod," je rekel Oleninu in samozadovoljno se smheljaje pokazal na starca. "Lovec pred Gospodom. Prvi pri nas na vsakem polju. Ali ste izvolili že slišati to?"

Stric Jeroška je gledal na svoje noge, ki so bile obute v mokre poršni, zamišljeno zmajeval glavo, kakor bi se čudil praporščakovi spretnosti in učenosti, in ponovil za-se: "Gickovski Nimrod! Česa si ne izmisli!"

"Da, na lov sva namenjena," je rekel Olenin.

"Prav tako," je opomnil praporščak. "A jaz bi rad nekaj malega govoril z vami."

"Kaj ukazujete?"

"Ker ste vi plemenitaš," je pričel praporščak, "in ker se jaz samega sebe morem smatrati, da imam takisto čast oficirja, in zato bomo mogli polagoma vedno občevati med seboj, kakor plemenitaši." (Tukaj se je prekinil in smehljaje gledal na starca in na Olenina.) A ko bi vi imeli željo, z mojim privoljenjem, ker je moja žena neolikana ženska v našem stanu, zato ni mogla v pričujočem času prav razumeti vaše besede včerajšnjega dne. Zato se je moje stanovanje polkovnemu adjutantu moglo dati brez hleva za šest rubljev, toda kakor plemenitaš ga morem oddati vedno skoro zastonj. In ako želite, tedaj se morem jaz, ko sem sam oficirskega dostojanstva, v vsem osebno pogovoriti z vami in kakor prebivalec tukajšnjega kraja, ne kakor bi odgovarjalo to našemu običaju, a jaz morem v vsem izpolniti pogoje . . ."

"Ta govori pravilno," je zamrmral starec.

Praporščak je govoril še dolgo v tej obliki. Iz vsega tega je Olenin — ne brez nekoliko truda — mogel razbrati praporščakovo željo, da bi dobil šest rubljev v srebru za stanovanje na mesec. Prav rad je sprejel to in ponudil je svojemu gostu čašo čaja. Praporščak je odklonil.

"Po našem neumnem obredu," je rekel, "smatramo kakor za greh, rabiti svetsko čašo. Jaz bi sicer, po svoji izobrazbi, mogel razumeti, toda moja žena, zbog slabosti človeške . . ."

"No torej, ali ukažete čaja?"

"Če dovolite, prinesem svojo čašo, posebno čašo," je odvrnil praporščak in stopil ven na stopnice. "Daj čašo!" je zaklical.

Čez nekaj trenutkov so se odprle duri in zagorela, mladostna roka v roza-rokavu se je porinila s kozarcem noter. Praporščak je pristopil, vzel kozarec in pošepetal nekaj s hčerjo. Olenin je nalil čaja — praporščaku v "posebno", Jeroški v "svetsko" čašo.

"Vendar, ne želim vas zadržavati," je reke! praporščak in izpil svojo čašo, čeprav se je opekel. "Jaz imam, kakor je že to, silno veselje do ribjega lova. Tukaj sem samo na obisku, takorekoč na odpočitku od službe. Tudi mene žene poizkusiti srečo, da-li mi pripadejo "darovi Tereka." Upam, da tudi vi mene kdaj posetite, da izpijeva kozarček "očetovskega", po naši vaški šegi," je dostavil.

(Dalje prihodnjič)

Junaška borba, uničenje in obnova Dražgoš

Že večkrat so časopisi pisali o razrušenih Dražgošah, že mnogokrat se je govorilo o njih. Vendar je prav, da si v teh dneh, ko se je približala že četrta obletnica tistih strašnih dogodkov, zopet ogledamo vse, kar se je dogajalo, in sicer to pot nekoliko natančneje. Pripovedoval vam bo Dražgošan—domačin, ki je vse doživel in ki sedaj čaka z nepopisnimi čustvi v srcu tistega dne, ko se bo po štirih letih spet naselil v svojo preljubo svobodno in obnovljeno domačo vas.

Tam, kjer se Jelovica nagne v Selško dolino in kjer preideje njeni temno zeleni gozdovi v pašnike in njive, tam so stale Dražgoše. V dveh naseljih so se belili domovi ponosne vasi. Pod cerkvijo je stala šola in 34 hiš s približno 210 prebivalci, dober kilometer vzhodno od tod pa je štelo naselje Na pečeh 48 hiš in 230 prebivalcev.

Velikih kmetij v splošnem nismo imeli, kajti njive so majhne in precej peščene, tako da se nismo mogli ponašati z žitnimi pridelki niti s kakšnim drugim bogastvom. Le toplega sonca nam je Bog privoščil dovolj, tako da je bilo jeseni prav lepo videti naše sicer skromne sadovnjake. Vendar smo imeli za pošteno preživljanje vsega dovolj, kajti s pridnimi rokami smo si v gozdovih Jelovice služili svoj vsakdanji kruh.

Starokopitni nismo bili, nasprotno—dasi v hribih—smo hoteli vedno plavati s tokom časa. Zgradili smo si dva domova za kulturne prireditve in postavili dvorazredno šolo. Na srečo smo dobili vedno take učitelje, ki so se znali vživeti v naše preproste razmere, in so mladino vzgajali v pravem slovenskem duhu.

V delu in tihi sreči nam je potekalo življenje, dokler ni pridrla Hitlerjeva druhal tudi v Selško dolino. Prav kmalu smo videli te zveri v zeleni uniformi in z dolgimi švabskimi nosovi. A istočasno smo že tam za Dražgoško goro vsak dan srečavali v gozdovih neznane ljudi. Zaupanje je zasijalo iz njihovih oči, ko smo se srečali, bili so naši prvi partizani. Božične praznike l. 1941 smo preživeli v bojazni, saj se je govorilo samo o preseljevanju naših ljudi. Učitelja in župnika so nam že odvedli. Bojazen nas pa ni hromila, temveč utrjevala in dajala novih moči našemu notranjemu odporu proti germanskim roparjem. Še nikdar se nismo počutili tako enotne in tako močne.

Čudne slutnje so nas navdajale na Silvestrovo, ko smo se vrnili z dela . . . Kot blisk šine po vasi novica, da so partizani tu. 186 jih je, Na pečeh so se nastanili po hišah in hlevih. Res, ta prenadna novica nas je nekoliko prestrašila, toda naš strah se je takoj sprevrgel v radovednost, kako so oboroženi, kako so organizirani, kakšna sta njihova vodja tovariša Žagar in Bernard.

Odprli smo jim hiše, posadili smo jih k zakurjenim pečem, ponudili smo jim kar smo imeli, saj smo čutili, da smo z njimi, da jim moramo pomagati, ker gre za nas pa naj se zgodi potem kar hoče.

Po novem letu pred štirimi leti se je pričela prva velika bitka na Slovenskem

V medsebojnem zaupanju so nam tekli dnevi po novem letu. Med tem smo večkrat čuli besedo: "Dražgoška republika"—žal pa je trajala le deset dni.

9. januarja 1942 zjutraj se začuje po vasi krik: "K orožju! Vsi na položaje! Nemci gredo!" —Partizani zgrabijo za orožje, hite na vznožje hriba ter se poskrijejo za grmovje in skale.

Nad sto kamionov, polnih zelencev se privali v dolino! Truma za trumo se bliža in naskakuje naše položaje. Zaman! Mitraljezci pošiljajo rafal za rafalom v njihove vrste, dokler njih preostanek ne spozna brezglavost početja.

Drugi dan navale Nemci tudi od vzhodne strani. Najhujši pritisk je na severovzhodno postojanko Jelenšče. Tam jih ena sama desetina pod vodstvom tovariša Bička podre nad 60, da se vale po bregu navzdol, popoldne dobe Švabi ojačenja in prodro precej globoko med vasi. Do večera si prizadevajo spraviti top na tak položaj, da bi z njim razbili mitraljez, ki jim je že štirikrat potolkel vso posadko pri enem topu.

Tretji dan te strašne borbe je nedelja, 11. januarja 1942, ki nam je ostala pač za vedno v spominu. Ogorčenost borbe na življenje in smrt se stopnjuje do neslutene višine. Strašno laja na nas 6 nemških topov in z vseh hribov okoli nas pošiljajo mitraljezi na nas svinčeno točo. Hiše in poslopja gore, živina se duši v plamenih in dimu, otroci in starčki prezebajo v globokih kleteh. Tri dni že ni mogoče skuhati tople jedi. Proti večeru vdere sovražnik v Jelenšče. Vse obmetava z ročnimi bombami. Posreči se mu tam vjeti prvih 18 Dražgošanov. Najmlajši med njimi je star 11 let, najstarejši 72. Švabi jih postavijo v vrsto in ustrele v prisotnosti njihovih mater in žen, ki kleče v snegu in z dvignjenimi rokami gledajo ta prizor.

Istočasno s hriba Površnica brezštevilna druhal Nemcev juriša proti sredini vasi Na pečeh. Naši fantje s partizani vred jih odbijajo in pobijajo, a zaman, kajti vedno novi valovi zelencev se zaletavajo proti hišam. Štab odredi umik . . .

Topovi in mitraljezi utihnejo.

Groza nas spreleti ob pogledu na goreči vasi, ki sta postali dve pravi klavnici. Po vseh hlevih pobita, razparana in ožgana živina, rjovenje ranjenih goved in konj. Strašno je to, še strašnejše kričanje ponorelih policistov in SSovcev.

Snega je poldrugi meter, mraza 20 stopinj. Partizani so se umaknili, z njimi mnogi vaščani. Toda kaj bo z nami, ki imamo otroke in starčke in ki nismo utekli krvoločnežu?—Aretirajo nas, zapro v župnijsko klet, kjer jih 17 pomore, mnoge odvedejo v internacijo, druge pa izpuste, da so se razbežali kamor so vedeli in znali. Kolikor nas je ostalo takrat pri življenju in kamor koli smo šli, spremljala nas je globoka vera, da bo prišel čas, ko bo domovina zopet svobodna in ko bodo nove, še lepše Dražgoše vstale iz razvalin.

Nemci so nato vas požigali še dalje kot blazni, dokler niso ostali samo še ožgani zidovi. A tudi tem niso prizanesli. Podminirali so jih in razstrelili, da maščujejo svojih 1157 padlih in da zbrišejo z zemlje sramoto, ki so jo doživeli: 12,000 moderno opremljenih se je tri dni borilo proti 186 partizanom!

Kako si gradimo nove Dražgoše

Ko je letos 6. maja na osvobojeni zemlji zavihrala naša zastava, se nam je zdelo kot bi bilo velikonočno vstajenje. Le ob misli na svojo vas naše veselje ni moglo biti popolno, ker smo morali biti še naprej gostači brez svojih domov. Vedeli smo pa, da imamo v svoji ljudski vladi svojega predstavnika, ki nam bo pomagal kolikor bo mogel. Prosili smo torej za pomoč.

7. julija so nas obiskali gradbeni minister tovariš dr. Kambič, zastopnik ministrstva za gozdarstvo in predstavniki drugih ustanov naše ljudske oblasti. Prosili smo tovariša ministra, naj nam omogoči zgraditev zasilnih barak, kar nam je bilo obljubljeno. Zedinili smo se, da bomo gradili skupne provizorije (zasilne barake) v vasi. Pod cerkvijo in Na pečeh smo ustanovili obnovitveno zadrugo, ki šteje 60 članov. S posojilom 1,000,000 dinarjev, ki ga je zadruga prejela iz obnovitvenega fonda, se je vprašanje obnove Dražgoš premaknilo z mrtve točke. Tehnična baza v Skofji Loki je prevzela vodstvo obnovitvenih del, poverila izdelavo lesenih provizorijev (barak) državni žagi na Trati, sama pa je začela graditi avtomobilsko cesto iz vasi Rudno, ki leži spodaj v dolini, do 800 metrov visokih Dražgoš, ki jih z dolino veže le ozek in strm kolovoz.

Poleg omenjenega posojila nam je obnovitveno delo omogočilo tudi 1000 kub. metrov lesa, katerega nam je iz državnih gozdov podarilo ministrstvo za gozdarstvo, ter 400 kub. metrov prav tako brezplačnega lesa iz kvantuma Ministrstva za gradnje. Pospešili pa so obnovitvena dela udarniki iz Škofje Loke in Kranja, udarniške vožnje voznikov iz Selške doline ter denarni prispevki NOO Žabnica, Medvode, Rateče, Gorenja vas kakor tudi nekaterih podjetij iz Kranja in Škofje Loke. V dneh, ko se za letošnje leto določena provizorna obnova nagiba h koncu, bodi na tem mestu izrečena vsem najprisrčnejša zahvala!

Preko 500 kub. metrov lesenih delov za provizorije je bilo treba spraviti na višino 800 m. Zaradi pomanjkanja vprežne živine smo nad polovico tega lesa na ramah znosili iz Rudnega na stavbišče in pri tem vsakokrat premagali skoro 400 m višinske razlike. Ne bodimo torej nejevoljni, da se je provizorna obnova zavlekla za nekaj tednov! Veseli smo lahko, da se bomo v teh okoliščinah že po novem letu vselili v provizorije in se vrnili na zemljo, tako prepojeno z znojem in krvjo.

Lesenih provizornih barak bo gotovih to zimo osem, za drugo leto so predvidene še tri in začasna šola. Dolge so po 24 m, široke po 5 m, v vsaki bo dobilo stanovanje 5 družin. Prostor je sicer skromno odmerjen, toda Dražgošani bomo vendar zopet Dražgošani, ostali bomo tako še nadalje kulturna in politična celota, končno—ta stanovanja bodo le začasna.—Poleg stanovanjskih barak nam Tehnična baza postavlja še dva skupna hleva, kjer bo tudi še to zimo dobila streho naša živina.

Dela na cesti žal niso dovolj napredovala, ker je delovna sila omejena in težišče obnove bilo že od vsega početka v gradnji provizorijev. Dolga bo ta cesta 3700 m in bo v petih velikih serpentinah dosegla vas. Prekopane je doslej 1 km, popolnoma gotova je le skozi vas Rudno. Jasno je, da bo ta cesta postala za našo vas, ki doslej nima prave zveze s svetom, življenjskega pomena in da bo silno pospešila gospodarski dvig Dražgoš, najprej pa bi seveda sploh omogočila in pocenila dokončno obnovo. Zato pričakujemo od svoje ljudske oblasti, da bo posvetila gradnji te ceste prav isto pozornost, ki smo je bili doslej deležni pri provizorni obnovi svoje vasi. Le dvoje nas skrbi: kako in kdaj bomo poravnali svoje obveznosti, kajti stroški pri provizorijih visoko presegajo sredstva, ki jih ima zadruga na razpolago. In drugo: kako in kdaj bomo prešli k dokončni obnovi?

Pri teh skrbeh nas bodri zavest, da imamo ljudsko oblast in da je njen interes, interes ljudstva. V tej zavesti bomo še prosili za pomoč predstavništvo naše ljudske oblasti in globoko smo prepričani, da ne bomo naleteli na gluha ušesa. Nad dva in pol milijona kubičnih metrov lesa je tam za Dražgoško goro v državnem revirju Martinček in le majhen odstotek letnega prirastka tega lesa bi bil skozi nekaj let potreben, da se znova pozidajo slovenske Termopile ter zadosti željam njihovega prebivalstva.

Marenk Andrej.
Po Kmečkem glasu.

Razni mali oglasi

GIRLS UNDER 25—for Photo Finishing, Sorting and Spreading Snapshots, and Cutting Film. Will teach. Exp. not necessary. Steady work. Good earnings. Good working conditions. LANE PHOTO SERVICE, 3155 W. Lake St.

STENOGRAPHER
Able to take dictation, also relieve switchboard operator.
Pleasant office, excellent salary
ALLIED SUPPLY CO.
2337 So. Michigan Cal. 5310

OPERATORS
Single needle
Steady work Good pay
TEXTILE PRODUCTS CO.
1323 So. Michigan
3rd floor

MAID
Cooking—General housework. Own room and bath. 2 children, 2 adults.
Reliable references
Phone
HOLLYCOURT 6689

WOMAN
for general work. Assist cooking. 2 children and 2 adults. Own room, bath and radio. Pleasant home and good salary.
WELLINGTON 6248

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Razni mali oglasi

MEN
for factory work. 85c an hour to start. Time & ½ for overtime.
GENERAL PLATE MAKERS SUPPLY CO.
522 So. Clinton St.

GENERAL HOUSEWORK
Pleasant home—2 children age 2½ and 4½ years old. Own room. Stay or go.
Protestant preferred only
MULBERRY 3133

GENERAL HOUSEWORK
25 to 40 years old. White
Assist cooking. Small adult family. Good transportation. Own room and bath.
ARDMORE 6498

CADILLAC GLASS CO.
900 W. Cermak Rd.
Has an opening for Steno-Typist desiring a permanent position with good salary and pleasant working conditions. See or call
MR. SHORTINO MON. 9800

MOLDERS-CASTERS
For Bronze Casting. Highest pay. Steady work. Pleasant working conditions. Good transportation.
Apply to Mr. Fett
MASTERCRAFTERS MFG. CO.
216 N. Clinton

SILK SCREEN SQUEEGEE OPERATORS
Experienced preferred
Good pay and future
WEISZ DECALCOMANIA
732 So. Sherman—6th Floor

Experienced All Around
DRESSMAKER
Must be neat and capable. Good starting pay. Good working conditions. Apply
O. D. ROCHON
617 N. Wabash Ave.

WOMEN
FOR PACKING CANDY
by hand or machine
Steady work Good pay
CRYSTAL PURE CANDY CO.
2611 W. Chicago Ave.

B-O-Y
FOR INTER-OFFICE and FACTORY MESSAGES
Excellent Opportunity
M. BORN & CO.
1060 W. Adams St.

MEN
CANDY MAKERS' HELPERS
No experience necessary
60 hour week - Steady work
CRYSTAL PURE CANDY CO.
2611 W. Chicago Ave.

FOOD MFG. PLANT
HANDY MEN
NEEDED
STEADY JOBS NOW OPEN
Good starting wage and overtime
NO AGE LIMIT
Paid Vacations
FREE insurance and hospitalization plan
APPLY
450 No. Hermitage Ave.

WE NEED
MECHANICS and FITTERS
ON STEEL STAIRCASES
50-Hour Week
Steady Work
Woodbridge Ornamental Iron Co.
2715 CLYBOURN AVE.

Razni mali oglasi

JANITORS
FOR OFFICE BUILDING
Prefer one who had other janitor in charge
U. S. STEEL SUPPLY CO.
1684 N. Throop Street

APPRENTICE PRESSMEN & FEEDER
Will train
Excellent opportunity
WEISZ DECALCOMANIA
732 So. Sherman—6th Floor

Bank Bookkeeping Operators
Experienced or inexperienced
40 hour week
Good salary and opportunity for advancement
Central National Bank
728 W. Roosevelt Road

STENOGRAPHER
PERMANENT
with progressive organization
GOOD SALARY
5 day week
Bonus and other benefits
Minnesota Mining & Mfg. Co.
1500 S. Western Ave.
Mr. Nelson Tel. Mon.

MEN
Experienced for
CRATING - WRAPPING & ORDER PICKING
Steady work - Time ½ over 40 hr.
Very good wages
Shelby Craft Co.
2734 W. SUPERIOR
Humboldt 8011

SORTERS
FOR LIGHT PLAST MANUFACTURIN
5½ day week
BONUS AND PENSI PLAN
Apply
GITS MOLDING CORPORATION
4600 W. Huron Street

APARTMENT HOTEL MA
Pleasant working conditions. U Scale. Near all transportation.
See Resident Mgr.
Apt. 100 between 9 AM and 2
6254 Harper Ave.

IZ URADA OKRAJNEGA KLE OKRAJA COOK, ILLINOIS

DRŽAVA ILLINOIS)
) SS.
OKRAJ COOK)

V smislu določb člena št. 34 marnega zakona države Illinois tem mestu izjavljam, da se bodo bile barve papirja primarnih gl nic respektiranih strank za Prim volitve, ki se bodo obdržava okraju Cook, izvzemši mest Be Chicago, Chicago Heights in Ha mesto Cicero in v mestecih Elm Park, Morton Grove, Skokie, S mit in Stickney v torek, 9. a 1946, bodo kot sledi:

DEMOKRATIČNA STRANKA ..... ROŽN
REPUBLIKANSKA STRANKA ..... PL

V SPRIČO TEGA sem dal lastnoročni podpis in žig ok Cook, dne 30. marca, A. D. 1

MICHAEL J. FLYNN
okrajni klerk
okraja Cook, Ill.

(PEČAT)

SECURE YOUR FUTURE WITH AN OLD ESTABLISHED FIR
We have several positions open for
FIRST CLASS TRUCK WOODWORKERS and BLACKSMITH FINISHERS
Excellent working conditions. Agreeable co-workers Ask for Mr. Byr
ROYAL TRUCK BODY BUILDERS
51 E. 71st STREET

MEN NIGHT SWEEPERS
Hours 5 PM to 1 AM
DISCOUNT PRIVILEGE ON MERCHANDIS
Apply R. 19
SEARS ROEBUCK & CO.
HOMAN & ARTHINGTON